

TISZ ZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . 4 frt. Negyed évre . . . 1 fr.
Fél évre . . . 2 frt. Egyes szám ára 8 kr.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Hirdetéseket úgy a kiadóhivatal, mint a »Reiter-
ügynökség Budapestben jutányosan vesz fel.

A kiadásért felelős a szerkesztő:

HEGYI ANTAL.

SZERKESZTŐSÉG:
Csongrád, Templomtér 91. szám, hová a lap szellemi
részét illető minden közlemény intézendő.
KIADÓHIVATAL:
Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizeté-
sek, hirdetések intézendők.

Előfizetőinkhez!

Folyó hó végével lapunk megfutja a jelen év első negyedének pályáját s tisztelt olvasóink némi fogalmat alkothatnak arról, hogy mennyiben felelt meg az eléje tűzött feladatoknak?

A miénk a munka s a tisztelt közönségé a bírálat joga.

Szívesen megengedjük ugyan, hogy munkánk és törekvésünk, mint minden emberi dolog, bizonyos tekintetben tökéletlen lehet. De viszont teljes meggyőződésünkkel állítjuk, hogy törekvéseinket, az egyéni érdek és haszonlesés kizárásával, mindenkör a legtisztább szándék vezérelte.

Nem a magunk eszméit, hanem a közönség érzés és gondolkodás módját akartuk képviselni, hogy lapunk csak kifejezése legyen a közönség akaratának.

Az idő ugyan rövidebb még, hogy sem maradandó bizonyítékait adhattuk volna a közérdekekért lelkesülő teljes odaadásunknak: mindazáltal a jövő reményében bizalommal kérjük tisztelt évnegyedes előfizetőinket, kiknek előfizetése márcz. végén lejár, hogy előfizetéseiket, minden zavar és fenakadás elkerülése tekintetéből, a kiadóhivatalban

mielőbb megújítani s lapunkat a közügy érdekében ismerőseik és jó barátaik között terjeszteni sziveskedjenek.

Kiadónk eddig sem kimélte az áldozatokat s annak köszönhetjük, hogy ez évnegyedben alig volt lapunknak egyetlen száma, mely ne hozott volna mellékletet.

De ha a közönség lelkes pártolása lehetővé teszi, ezen áldozatokat, a közérdekek és kívánatok kielégítése szempontjából, fokozottabb mérvben fogja meghozni ez új évnegyedben, hogy lapunk minden előfizetőnknek elválaszthatlan társa és barátja lehessen.

A lap szellemi részét illetőleg valamint eddig, úgy a jövőre is a helyi és megyei dolgok ismertetésére fektetjük a főszólyt, hogy ezekről minden időben alapos tájékozást nyerhessen a közönség. Az országos érdekű dolgok közül pedig csak azokat érintjük, melyek vonatkozással vannak helyi és megyei érdekeinkre.

Az előfizetési feltételek maradnak az eddigiek, vagyis:

Negyedévre 1 frt.
Félévre pedig 2 frt.

Előfizetéseket az év bármely napjától elfogadunk s a lap pontos

szétküldéséről minden irányban gondoskodunk.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, hazafias üdvözléssel vagyunk

Csongrád, 1893. márcz. 26.

A szerkesztőség.

Ezred éves államiságunk ünnepe.

Az európai népcsaládok között a magyar nemzetnek jutott a szerencse, hogy pár év múlva országunk fenállásának ezer éves multját ünnepelheti.

A történetírók vélekedése szerint ugyanis 1896-ban lesz ezer éve annak, hogy elődeink ősi hazájukból Dentumogériából, vagy Dontövi magyarhonból a vérengző természetű besnyők által kiszorítottván, a Tisza-Duna táján új hazát alkottak maguknak s meghódították az itt lakó népeket.

896-ban lett befejezve s a pusztaszeri vérszerződéssel megpecsételve épen vármegyénkben a honfoglalás nagy műve, mely egy ezred évre szerzett hazát a magyarnak.

Ott, hol Pusztaszeren a templomok állanak, esküdött meg vérért

T Á R C Z A.

Hock János látogatása Kossuthnál.

— Pesti Napló. —

(Folyt. és vége.)

— Wekerle nagy talentum és határozott államférfiúi egyéniség. Tartok tőle azonban, hogy a miniszterelnökség terheit a jelen nehéz politikai viszonyok között ő sem lesz képes sokáig elviselni. Egyházpolitikai téren határozot és világos programot adott s felteszem róla, hogy nem az az ember, a ki elveit darabonként tördelné szét állása kedvéért. De sokszor a leghatározottabb jellem sem erős a viszonyok nyomásával szemben. Mert kérem szívesen, furcsa portéka az a logika. Nem tűr az megalkuvást és kompromisszumokat s a ki egyszer annak a kerekére felkapaszkodott, az nem oda megy, a hova akar, hanem a hova a kerék gurul. S bár én csak kivonatossan értesülök a lapokból egyről-másról, a miről a hűgö esetleg referál és a mit reám nézve érdekes dolognak tart, de annyira mégis tájékozva vagyok, hogy a legmagasabb körök hangulata a kormány egyházpolitikai igéreteivel

szemben nem nagyon biztató. Kérdés már, hogy a miniszterelnök képes-e és akar-e egyúttal e hangulattal szemben is helyén megállni. A politikus visszavonulása sohasem ugrás, hanem mindig csak csuszás lefelé a lejtőn s csak akkor veszi észre, hogy halad, mikor már nagy távolságok választják el kiindulási pontjától. Nem tudom, vajjon Wekerle képes-e megállani a lejtőn, vagy reá nézve is alkalmazható az a mondás, hogy van eset, mikor a logika valóságos veszedelem. Pedig kár lenne érte, mert mint reszortminiszter csakugyan szép eredményeket mutatott fel.

Hosszasabban beszéltem ezután a jelenlegi egyházpolitikai helyzetről s azon aggodalmamnak adtam kifejezést, hogy ha az egyházpolitikai reformok a kormányt megbuktatnák, valószínűleg konzervatív kabinet alakításával biznának meg az illetékes körök valakit.

— Magyarországnak haladni kell, mert sem társadalmilag, sem politikailag nem érett még arra, hogy konzerválódjék. A haladásnak pedig mindig csak a liberáliszmus volt az útja. Hát mit akarnak Magyarországon konzerválni? tette hozzá mosolyogva

az öreg. Én a magyar kormányt még mindig nem tartom teljesen bevezetett mesterműnek. Van még egy lyuk rajta. Pedig a lyukat csak úgy lehet konzerválni, hogy még nagyobbá lesz.

Elismeréssel nyilatkozott kiváltképpen Apponyiról. Nagy tehetségnek és tiszta jellemnek tartja. A nagy stílusú államférfiak közül való. Kiváltképpen helyesli, hogy a pártvezérséget külön választotta a pártelnökségtől. Ez a két feladat nem is homogén. Az egyik az értelmi erő tulsulya, a melylyel imponálni kell, a másik egy erős kéz munkája, melylyel rendet kell tartani. A pártelnökség inkább a vezetés technikai munkája, a melybe a szellemet a vezér tehetségei öntik. Mert nemcsak az anyagi világban van meg a vonzás nagy törvénye, hanem a szellemi világban is a nagy és hatalmas leköti a kicsinyt. Ezért szerettem volna, ha a függetlenségi párton is a vezetés és az elnökség teendőit megosztják. Justh Gyulát kiváltképpen alkalmasnak hiszem a pártelnöki teendők vezetésére.

Elismeréssel emlékezett meg a magyar parlament egyes vezéralakjairól s a törvényhozás magas szellemi nivójáról.

ontva a honfoglaló hét vezér, hogy addig, míg Árpád vére ki nem hal, annak nemzetségéből választja a fejedelmeket.

A történet igazolja, hogy nagy őseink pontosan betartották viszonytagságos multjokban a fejedelmeknek tett ezen hűséges esküjüket.

Száz évig uralkodtak a fejedelmek korona nélkül és háromszázig a koronás királyok Árpád véreből, mely idő nemzeti fejedelmek legdicsőbb s legkimagaslóbb alakjait nemzette.

S mikor III. Endre királyban 1301-ben hihalt Árpád apánk utolsó sarjadéka és a király személyére nézve visszazállott a szabad választás joga a nemzetre, kétszáz éven keresztül majd külföldi uralkodó házak nemzetségeiből, majd pedig saját fiaiból emelte a királyt trónjára, kik közül különösen kimagaslott Nagy Lajos a magyar birodalom megteremtője és Hollós Mátyás a magyar nép legigazságosabb fejedelme.

A mohácsi vésztől kezdve, mely 1526-ban dúló viharként septe el a nemzet nagyságát és függetlenségét, egész a jelen napig, majdnem négy száz éven át a Habsburg házból származnak uralkodóink, de már 1687. óta nem szabad választás, hanem örökösödés útján, mert a nemzet I. Lipót király idején Buda felszabadításakor a kényszerűség nyomása alatt lemondott a szabad választás jogáról.

Ezen ezer év megünneplésére készül tehát nemzetünk 1896-ban, mely már csak azért is ritkítja párját, mert ebben a vén Európában rajtunk kívül nincs egyetlen nemzet, mely ma ezer éves állami önállósággal dicsekedhetnék.

Ugy látom azonban — folytatá — hogy nem minden osztály van egyenletesen képviselve.

— Azt hiszem, kormányzó ur, a parlamentben az ügyvédek szolgáltatják a legnagyobb kontingenst.

— Talán egy kissé sokan is vannak belőlük. Az igaz, hogy furcsa különbség van az egyes népek felfogásában. Mi nyugoti népek nem tudjuk megérteni, hogy hogyan lehet igazságot szolgáltatni ügyvéd nélkül. A törökök pedig azt nem tudják felfogni, hogyan lehet valakinek igazságot szolgáltatni ügyvéddel, a kinek az a mestersége, hogy még az igazságtalanságot is védelmezze.

A szomszéd asztalnál ülő házi orvos nyugtalanul tekintgetett órájára s láttam, hogy az az idő elérkezett, midőn az öregtől meg kell válnom. Beszélgetésünk ugyanis szokatlan hosszúra nyúlt s az óra már fél ötöt mutatott. Fájó lélekkel keltem fel helyemről s mielőtt a szobából kiléptem, Kosuth arczképével tisztelt meg, a melyre reszkető vonásokkal írta fel kegyeletes nevét. Az ajtóig kísért s mielőtt kedves társaságából magamat kitépni tudtam volna, az

Semmi kétségünk sines aziránt, hogy ezen ünnepély, legalább részben, megyénkben fog lefolyni, mint a hol a honfoglalás nagy műve befejeztetett. És hogy ezen ünnepnek maradandó emléke lesz ama vas-hid. melyet a kormány és megye a Tisza ama pontján, hol őseink a tiszántuli részek meghódítására átkeltek, Böldnél közös erővel terveznek.

De ebben az ezredéves ünnepben megyénk népének is teljes odaadással és lelkesedéssel kell részt vennie, hogy a mely megyét dicső eleink a honfoglalás nagy művének befejezése és megpecsételésével kitüntettek, az a megye a honért való lelkesedésben és áldozatokban is méltó legyen magához.

Vegyen tehát részt abban az országos kiállításban, melyet a mult számunkban közölt ismertetés szerint a kormány ezred éves multunk és államiságunk emlékére Budapesten 1896-ban tervez és a mely kétségkívül legkimagaslóbb mozzanata lesz ezred éves ünnepélyünknek, tehetsége szerint megyénknek és városunknak minden polgára: a földmives a maga terményeivel, az iparos kézműveivel, a kereskedő a maga czikkeivel, hogy megmutassuk és tényekkel bizonyítsuk a külföld kiváncsiságának, mikép a magyar ezer éven át nem hiában élt és lakott e földön s értelmi képzettségénél és erkölesi erejénél fogva előharczosa lesz, itt keleten egész a késő időig, az európai haladásnak és műveltségnek.

A helyzet.

Azon rázkódtatások után, melyek szerény városunk jobb sorsa érdemesebb lakosságának zömét állandó izgatottságban tar-

odanyújtott atyai és baráti kezet könnyező szemekkel emeltem ajkamhoz.

Az őszbe borult aggastyán megindult arczczal ölelt szívéhez és sem azt a könnyet, sem azt a csókot, mely arczomat illeté, elfeledni nem tudom többé soha. Ha szívem porrá fog válni valaha, ez elválás emlékére újra feldobog még a sírban is.

H U M O R.

A mi nem történt.

Szomszéd: (Pettengill szomszéd zászlót tesz május 5-én a háza tetejére s 3 ágyulövessel ad örömeinek kifejezést). Mi történik önnél, csak nem július 4-ikét ünnepli?

Pettengill: Azt nem, hanem szakácsnőnk ma egy éve van nálunk s nincs is még szándékában elhagyni.

Ur: Csodálatos! Nőmnek már alig van foga s mégis napról-napra mérgesebb lesz!

Szöktetésnél.

Fiatal ember: . . . Pontban 12 óraker szépen oszonjon ki és én az utcasarkon várni fogom. Kocsist nem fogadtam, mert takarékoskodnunk kell.

Nő: Oh ne aggódj, férjem az utiköltséget kész fizetni.

tották, örömmel konstatáljuk, hogy azok hatásai alól kibontakozva, népünk a munka és béke útján igyekszik vezéreinek támogatásában résztvenni és remélni lehet, hogy a bekövetkezendő községi képviselő választások és tisztújítási mozgalmak, hacsak azon néhány megtérhetetlen természetű egyén, kik a közel mult korrupcionális kormányzati rendszer mis-más levegőjébe nevelkedve, népünk alkotmányos jogainak kijátszása czéljából a kedélyeket tervszerű üzelmekkel föl nem zaklatják, az egyesült ellenzék, mely zászlójára a törvények tiszteletben tartását és azzal kapcsolatosan a nép jogainak és érdekeinek megvédését tűzte ki czélul, a béke áldásai által kisérve, mihamarább elfoglalja azon poszitiót, melyet részére a nép bizalma fog biztosítani. És mert az említett kecsgettető remények hatása alatt teszük folyamatba a választási mozgalmakat, teljes közönyösséggel fogadtuk a pákulicz tábor által a „Szentés és Vidéke“ czimű lapban pártunk jeles tagjai ellen intézett oktalau, durva támadásokat. Mert bármit állítson is a nevezett lap pártunk megerősödésének indokául, bármiként igyekszik is Csemegi Antal barátunknak lapjuk f. évi 21-dik számában közzétett férfias nyíltsággal, és őszinteséggel visszavert támadásaival szemben a fő- és alispánok, a közigazgatási bizottság, fegyelmi választmány és a belügyminisztérium háta mögé rejtődni, azzal tisztában van minden józan ítélet, és tisztesség érzéssel megáldott egyén, hogy barátunk leveléből még egyrészt nem a azt lehetett kimagyarázni, hogy erélyes hangon tartott kifejezései a hatóságok ellen irányultak, hanem hogy azok a hatóságokat félrevezető azon himpellérek ellen alkalmaztattak, kik képesek voltak ellopni és ellopni a községi levéltárból és irattárból az őt érdeklő okmányokat, hogy annak alapján az ő becsülete és vagyoni megromlása árán tarthassák és szereztessék meg, az általuk soha meg nem érdemelt bizalmat, másrészt viszont minden félreértés nélkül azt lehet abból kiolvasni, hogy barátunk ártatlansága érzetében ma, midőn ügye végeldöntés alatt a ministerium előtt van, nem akar eltérni olyan támadást, mely régi jó hirneve és becsülete ellen irányittatik, azért tehát legyen nyugodt a „Szentés és Vidéke“ czimű lap szerkesztősége, mi reánk a legcsekélyebb hatást sem voltak képesek leleplezései gyakorolni, és Sima Ferencz és Balogh János barátunkra vonatkozó hivatkozásai csak abban erősítették meg bennünket, hogy azok akkor, midőn Csemegi barátunkkal szemben, illetőleg az ellene folyamatba tett ügyben, erélyes hangon szálltak föl, csak jóhiszeműségüknek estek áldozatul, mert bár milyeu korrumpálnak ösmerték is a vármegyében uralkodott kormányzati rendszert, azt még sem tételezhatték föl, hogy őket a tényleges adatoktól eltérő, hamis előterjesztéssel félrevezették és most utólag derült ki, hogy azon férfi, azon tisztviselő, ki ellen a legnemtelenebb intentiókból származott merénylet követtetett el, a tervszerűen intézett támadás esetéből pályadíjat tűz ki annak számára, ki ellene mulasztást, vagy csak szabályellenességet is bir bebizonyítani, és mert éppen azok, kiknek ügyességéről akként vagyunk meggyőződve, hogy pénzért mindeure képesek, a pályázat elől kitértek, hivatkozásaik s gyanúsításaikkal megzavarni ibennünket nemcsak hogy nem fognak, hanem kibontott zászlónk alatt haladva, a jövőben is büszkeséggel fogjuk kiáltani: Előre!

És amint mink győzelmünk biztonságába

meg vagyunk győződve, akként az ősmert szédelgő politikusok is meg lehetnek győződve, hogy a stikli korszaka már lejárt, és a szabadelvű párti ág czége alatt elkövetett visszaélések és botrányos mulasztások megtorlás nélkül nem fognak maradni és a „Szentés és Vidéke“ szerkesztője által a tisztesség palástjába bujtatni óhajtott egyén fog mint vármegyénkben a korrupció meghonosítója az elsők között lenni, ki az általa teremtett rendszernek áldozatul fog esni.

Békesség vagy háboru?

Mindenki óhajta és kívánja megyénkben a megzavart béke helyreállítását. De miként a galambot elriasztja otthonától a zaj és lárma, a békesség is úgy megfogyatkozott közöttük a kegyetlen tusákban, hogy alig van reménység annak tartós helyreállítására.

Pedig Tallián Béla főispán ur, mint a béke apostola kezdte meg vármegyénkben működését. Maga hirdette bevonulásától fogva, hogy a feldult béke helyreállítása lesz programja, de azért komoly lépés alig történt eddig a program végrehajtása iránt.

Az ellenzék bizalmatlanul fogadta a főispán urat s e bizalmatlanság máig sincs eloszlatva.

A közkormányzatban megmaradt a régi taktikázás, az ellenzék jogos törekvéseinek és kívánalmainak kijátszása épen hogy csak a törvénytörések nem oly merészek és kihívók, mint voltak Zsilinszki idejében.

Tasnády Antal máig sincs elcsapva a szentesi polgármesteri hivatalból, pedig ebben a kérdésben a főispán maga is közreműködve, az ellenzékkel szemben igen kényes helyzetbe jutott.

Akkor, mikor a fegyelmi választmány Tasnádyt a főispán elnöklété alatt „csak“ dorgálásra ítélte, a főispán személyesen lépett közbe, hogy nyugodjék meg az ellenzék ezen ítéleten, mert Tasnády le fog mondani, csnpán azt óhajta, hogy lemondását az ítélet jogerőre emelkedése után a közgyűlésben tehesse meg.

Mikor pedig jogerős lett az ítélet, Tasnády kereken kijelentette, hogy nem mond le állásáról és Tallián Béla főispán egy havi halasztást kívánt lemondása benyújtására az ellenzék vezérférfiától, a mi többé nem igényel bővebb magyarázatot, a mennyiben ebből is megítélhetjük: me nyit érnek a főispán ígérétei?

A vármegyei bizottságok megalakításakor a főispán kegyelmének morzsáit ígérte az ellenzéknek, mikor kilátásba helyezte, hogy az ellenzék soraiból két tagot beválasztat a közigazgatási bizottságba. A megyepárt azonban ezt sem volt hajlandó az ellenzéknek biztosítani.

Mikor aztán kenyértörésre került a dolog, s stiklivel lehetetlen volt kijátszani az ellenzék erejét, bekövetkezett a megyei bizottságokba történt választásoknak Mikecz Ödön és társai által történt megfőllebezése és Tallián Béla volt az a főispán, ki ennek folytán maig sem hívta össze az állandó bíráló választmányt, jóllehet a többi összes bizottság megkezdte működését.

A czél itt is világos, nem kell hozzá magyarázat. A főispán ur nem találta kívánatosnak, hogy a szentesi első alválasztó kerületben és a Tápén megejtett megyebizottsági választások elbírálás alá kerüljenek.

Azonban tovább haladt a főispán ur a megkezdett uton. Mikor január 23-án a törvényhatósági közgyűlés Kelemen Béla dorozsmai főszolgabírói állásától felfüggesztette,

az alispán végrehajtotta a felfüggesztést, utóbb pedig a főispán levelére visszahelyezte állásába. Tallián főispán azzal védekezett az ellenzékkel szemben, hogy őt félreértette az alispán, de azért a megczáfolt alispánnak nem történt bántódása.

A törvényhatóság február 27-én másodszor is felfüggesztette Kelemen azon sértegetésekért, melyekkel hirhadt főllebezésében a törvényhatóságot illette, és kimondotta, hogy ezen határozata csak birtokon kívül főllebezhető. Hanem azért Kelemen máig is működik hivatalában, mert a törvényhatóság határozatát nem hajtotta végre a főispán. Sőt a törvényhatóságnak egyes határozatait ő maga is hivatalból főllebezgeti.

Ez a békeség tehát, melyet Tallián Béla főispán ur divatba hozott, csöndes háborúnak is megjárja. Játék az a szavakkal minden komolyság nélkül, s teljesen alkalmas arra, hogy az elleuzéknek bizalma a főispán ur iránt meg ne szilárdulhasson.

Őszintén sajnáljuk, hogy ide fejlődtek a dolgok, mert ezekből kénytelenek vagyunk azt következtetni, hogy a béke proklamált helyreállításából minden őszinteség hiányzik. Így nem békességet, hanem háborút szoktak előkészíteni.

S valóban a hur már is igen feszes s ha így haladunk lefelé a lejtőn, félo, hogy a nyílt háboru sincs messze.

Ujdonságok.

— Az iskolaszék megalakulása. Az iskolaszék ujonnan választott tagjai e hó 21-én délután 3 órakor tették le a község házában az előirt esküt és egyuttal Kádár Henrik legidősebb tag elnöklété alatt alakuló gyűlését is megtartotta. Elnöknek megválasztott egyhangulag Szvoboda Ferencz, alelnöknek, miután Kádár Henrik korára való hivatkozással az egyik alelnökséget el nem fogadta, Hegyi Antal és Csemegi Antal Jegyzőnek, miután Sövényházi Antal állását az iskolaszék rendelkezésére bocsátotta, megválasztott újból Sövényházi Antal, aljegyzőnek pedig Szarka Ödön. Főgondnoknak Sohlya Antal, fizető gondnoknak megmaradt ifj. Pirocska István. Az iskolalátogatókat az iskolaszék legközelebbi ülésén fogja megválasztani, a mikor az ügykezelést is megkezdi.

— Armentesítési dolgok. A csongrád-sövényházi armentesítési társulat kormánybiztosa a belvizek levezetésére szolgáló dongéri nyílt csatorna kiépítésére vonatkozólag Gfrerer Miklós vállalkozóval kötött szerződését fölbontotta azon oknál fogva, hogy a kunfélegyházi határban a kisajátításokat mindeddig nem eszközölthetvén, a szükséges területeket a vállalkozónak rendelkezésére nem bocsáthatta. A csatornának hátralevő egyharmadrészét, tehát a kormánybiztosság annak idején majd házilag fogja kiépíteni. Az armentesített területeken levő épületek megadóztatása tárgyában is tartott értekezletet e hó 17-én Szegeden a kormánybiztos, végleges megállapodást azonban nem hozott az értekezlet, hanem előbb beszerzi a tulsó oldali Körös-Maros armentesítő társaságtól az ide vonatkozó adatokat, hogy t. i. az ilyen épületek megadóztatását minő kulcs szerint eszközli azon társulat? Kilátásban van továbbá az is helyezve, hogy az állammal való végleges leszámolás még ezen évben megkezdetik, amennyiben a véd. művek és műtárgyak, a dongéri nyílt csatorna egyharmadának kivételével, az egész vonalon ki vannak építve. Sőt azon költségeket is pontosan megállapította a műszaki

vezetőség, a melybe a dongéri nyílt csatorna hátralevő részének kiépítése még kerül. Minél fogva a miniszter azon rendelkezésével szemben, hogy a kormánybiztos ne csak a régiebb egymillió ötszáz ezer forintos nagy kölcsönt, hanem az újabban felvett egymillió négyszáz ezer forintos kölcsön törlesztési járulékát is vesse ki már erre az évre az érdekelte birtokosokra: a kormánybiztos — igen helyesen — oly nemű fölterjesztéssel élt, hogy a mennyiben egyrészt ezen roppant teher elviselésére, mert ez által megkészeződnek minden gazdán az eddigi ártéri kirovás, képteleneknek tartja az érdekelte birtokosokat; másrészt pedig már ismeretese az összes befektetési költségek: a miniszter rendelje el, hogy a leszámolás, a maximális megterhelhetetés kimondása mellett, még ez évben kezdetét vegye. A miniszter, ugy látszik helyt is adott a kormánybiztos ezen fölterjesztésének, mert a kormánybiztos táviratilag sürgette meg az osztályzó bizottság alelnökét Szvoboda Ferenczet, hogy az osztályzási munkálatokat haladéktalanul kezdje meg. Szivesen vesszük tudomásul mind eme híreket, melyeket hiteles forrásból merítettünk, mert ezen lelikvidálás sikeres végrehajtásától függ, hogy nyomasztó armentesítési terheink valahára kevesbedjenek és elviselhetőkké tétessenek.

— Birtokossági közgyűlés tartatott múlt vasárnap délelőtt 9 órakor a község házában, melyben tömegesen vettek részt az érdekelte birtokosok. A gyűlésen első sorban ismertette Hegyi Antal elnök a serházügyi rétbe, a holt Tiszakanyaron kiépítendő, átjáró ut ügyét, mely szerint az armentesítő társaság nem hajlandó tovább a birtokosságnak a gát patkáján és a gát tövében levő hat méteres kisajátításon a közlekedést megengedni és így kénytelen a birtokosságnak a bejáró utról maga gondoskodni. Károlyi Sándor gróf pedig, ki halászati jogot gyakorol ezen holt mederben, csak egy nyilatkozott hajlandónak ezen átjáró utat a közbirtokosságnak telekkönyvileg biztosítani, ha viszont, s olgálat fejében a bukrosi pusztán keresztül neki is telekkönyvileg biztosít szabad közlekedést a győjai szigettel. Miután pedig ezen telekkönyvi betáblázás lehetetlenségéről a nemes gróf küldöttségileg fölvilágosított, elállott ugyan a telekkönyvi betáblázás követelésétől, de mégis kívánja, hogy a közbirtokosságnak legalább írásosan nyilatkozzék, hogy neki a bukrosi pusztán szélében levő hajóvontató uton a győjai szigettel való közlekedést, valamint eddig, ugy jövőre is elnézi. Mely esetben ő is írásos nyilatkozatot ad ki arról, hogy a holt Tiszakanyaron építendő bejáró ut építése ellen ő sem emel kifogást. Elnök tehát fölkerete a közgyűlést, hogy a választmányuk ide vonatkozó javaslatát fogadja el és egyuttal hatalmazza fel a választmányt, hogy a bejáró ut kiépítéséről és az erre szükséges költségek beszerzéséről legjobb belátása szerint gondoskodhasson. Mire a közgyűlés egyhangulag elfogadta Szvoboda Ferencz felváltott határozati javaslatát és a választmányuknak a kívánt fölhatalmazást megadta. Ezután Szvoboda Ferencz ismertette az armentesítési osztályzás ügyét, mely szerint az eddig osztályzott területekből a csongrádi határban minden száz holdból első osztályba soroztatott átlag 82 hold, ellenben Sövényházián csak 73 hold. Ennek daczára Palla-vicini örgróf megbízottai Novák József és Basa Kálmán kiléptek a bizottság működéséből, mert a bizottság a leveléni major mellett első osztályba sorozott egy négyszáz-

Negyedik évfolyam.

holdas területet, melyet ők második osztályba kívántak fölvétni és azzal fenyegetőztek, hogy ha a bizottság kívánalmaikat nem veszi figyelembe, pénzügyileg különválnak Csongrádtól. Mivel pedig a bizottságnak nem mely tagja még Csongrádról is abban a véleményben volt, hogy a szakadás elhárítása tekintetéből engedni kellene a sövényházi uradalom követeléseinek: előadó Szvoboda Ferencz azon kérdést intézte a birtokossághoz, hogy helyes-e az osztályzó bizottság eddigi eljárását, mely szerint azon minőségű földeket, melyeket a csongrádi határban első osztályba sorozott, a többi határban is ugyan oda osztja be? vagy kívánja, hogy a pénzügyi különválás elhárítása végett a bizottság engedményeket tegyen az ögróf megbizottjainak? Mire a gyűlés kimondotta, hogy az eddigi eljárást, mely mindenkinek egyenlő mértékkel mér, igazságosnak tartja és fölkéri a csongrádi megbizottakat, hogy a gazdaközönség érdekeinek megóvása szempontjából továbbra is ily értelemben járjanak el. Erre elnök a községi előljáróság felhívását mutatta be, melylyel bizottságot kér a közbirtokosság által kiküldeni, a volt gazdasági megbizottak által a községi levéltárba beadott iratok átvétele végett. Mire a bizottság Csemegi Antal, Kádár Henrik és Szegi Pál választmányi tagokat bizta meg a kérdéses iratok átvételével. Végre elnök a választmány azon javaslatát terjesztette elő a gyűlésnek, hogy tekintve, mikép a múlt évben egyúzemlyik pásztor sok visszaélést követett el a legeltetés körül, s a választmány utasításaihoz éppen nem alkalmazkodott: hatalmazza fel a közgyűlés a választmányt, hogy nagyobb függés végett ez évben a választmány fogadhassa fel a pásztorokat. Pap István és Blázsik Pál ismert alakok ellenmondása folytán azonban ezen előterjesztésre nagy zaj támadt s a közgyűlés a közbekülbálások folytán nem járult hozzá a választmány javaslatához. Persze, mert még mindig akadnak pákuliczkok a gazdaközönségben, kik zavarosban szeretnek halászni s főtörekvésük, hogy pásztorbér nélkül és illetéktelenül legeltethessenek, azért nem tetszik nekik a választmány javaslata. Hanem azért a választmány ezekkel szemben is tudni fogja majd kötelességét teljesíteni.

— Helyre igazítás. Múlt számmunk márcz. 15-éről szóló tudósításából véletlenül kimaradt annak megemlézése, hogy a Poigári Kör estélyén Dr. Szarka Mihály elvbarátunk a szónoklatok befejezéseül történelmi megemlékezésekkel ragyogó szép felköszöntőt mondott Kosuth Lajosra. Most tehát az akaratlan mulasztást azzal hozzuk helyre, hogy a szép felköszöntőt, mely estélyünk egyik fénypontját képezte, mindvégig nagy élvezettel hallgatta és lelkesen megéljenezte a közönség.

Ipartestületi gyűlés. E hó 19-én tartotta az ált. partestület közös közgyűlését. A közgyűlésen, melynek egyedüli tárgya a betegsegélyző pénztár megalakítása volt; különösen az ács és kőművesek nagy számban voltak képviselve. A Pannónia szálló melletti termei rég időben voltak oly hangosak, mint éppen a közgyűlés alkalmával. Az elnök a gyűlést megnyitván, pár szóval fejtegette a betegsegélyző pénztár felállításának kötelező voltát; a nagy hang ellenmondások után, az elnök a tagokat szavavásra hívta fel; melynek eredménye az lett, hogy a pénztár felállítása mellett szavaztak 17-en ellene pedig 31-en. Mely után a gyűlés véget ért.

— Az országos baromfi tenyésztési egyesület

által rendezni szokott szakelődások színhelyeül városunk is kijelöltetett; minek folytán Parthay Géza egyesületi igazgató ur legközelebb városunkba érkezik, s f. hó 30-án d. u. 3 órakor a központi iskola ének-termében, a baromfi tenyésztésről szakelődást fog tartani. Tekintve, hogy városunkban a felolvasások és szakelődások csak nagy ritkán fordulnak elő; különösen ritkán pedig olyan, mely oly fontos lenne gazda közönségünkre, mint éppen a baromfi tenyésztés. Kérjük tehát gazda közönségünket, hogy a szakelődáson minél számosabban jelenjenek meg.

Az ujság. ez lesz a címe annak a díszes könyvnek, melyet a Pesti Napló ingyen küld meg husvétii ajándékkul a lap minden előfizetőjének. Írója: Szomaházy István, a kitűnő tárczairó, a lap belső munkatársa. A könyv számos fejezetben ismerteti meg az olvasókkal a hírlapírás műhelyét, az ujságcsinálás kissé misztikus munkáját, a segítő forrásokat, a hírlapírás komoly és humoros alakjait, a kiválóbb ujságírókat, s egész sereg tréfás történetet, anekdotát mesél el az ujságírás köréből. A könyvnek színes, párisias czimlapja lesz, s több érdekes mellékleten, kéziratmásolaton kívül husz szép tollrajzot közöl Goró Lajostól. A Pesti Napló előfizetési fölhívását lapunk mai számában találja az olvasó. Ez a kitűnő ujság, mely a múlt év végén új alakot öltött, már ujjáalakulásának e rövid három hónapja alatt oly nagy népszerűsége telt szert, a mi szinte páratlan a magyar időszaki irodalomban. Szép és előkelő alakja, komoly, minden léhaságot mellőző belső tartalma, nagy terjedelme közleményinek magas és igazán modern színvonala mind hozzá járultak ehhez a páratlan sikerhez. A magyar közönség érzi, hogy a Pesti Napló-ban egy elsőrangú, nyugoteurópai nivóju politikai napi ujságot kap, mely olyan buget-vel s a munkatársak oly fényes táborárával dolgozik, melyhez fogható nem igen volt még magyar lapnál.

A tanítói nyugdíj javára Csongrádme-gyében is akarja miniszter szedetni a tizenöt krajczárokat minden egyes tanonc után. Miután azonban ezen újabb adó meggyénk nyomasztó helyzeténél fogva kivált a szegény sorsu szülőkre nézve igen gyűlöletes volna. a tanfelügyelő felhivandóknak véli az egyes községeket, hogy Mindszent példájára nem volnának-e hajlandók inkább a községi költségvetésben előirányozni megfelelő összeget? miutsem hogy a tanító által hajtassák be a miniszteri rendelkezésben kívánt tizenöt krajczárokat? Azt hisszük, hogy ha már nem lehet kikerülni ezen legujabb teherviselést, minden egyes község elfogadja a tanfelügyelő által javasolt módozatot, csak hogy továbbra is díjmentes maradjon a tanítás.

— **Társas vacsora.** A csongrádi iparos ifjuság önképző és dal-egylet f. hó 19-én a Pannónia szálló termében társas vacsorával egybekötött hangversenyt rendezett. A fenti egyesület e napon ünnepelte a magyar szabadság emlékűnnepét; 1848 márcz. 15-ét. A szépen díszített teremben, mintegy 200-an ültek asztalnál. Sövényházy Antal egyesületi elnök rövid beköszöntője után, ifj. Szilber János tartotta felolvasását. A felolvasás végeztével a szavatok egész özöne következett, melyek közt a legsikerültebbnek mondható a „Munkácsi rab“, melyet Dr. Dékány Béla igen meghatóan szavalt. A szavatok közben pedig, Farkas Béla kar-nagy vezetése alatt, a dalkar énekelte sikerült új darabjait. A jelenvolt hölgykoszoru közül tudositónknak a következők neveit sikerült feljegyezni. Asszonyok: Blázsik Istvánné, Bartók Istvánné, Borbás Józsefné, Dudás Ferenczné, Döme Istvánné, Forgó Pálné, Faragó Albertné, ifj. Greskovics Pálné, Gálfi Antalné, Gulyás Ferenczné, özv. Hubert Jánosné, özv. Kádár Jánosné, Kátai Pálné, Kallai Andrásné, Konkoly Pálné, Pintér Imréné; Sági Józsefné, Szakál Mátyásné, Szlávik Istvánné, Ugray Albertné és Ujvári Jánosné, Leányok: Bódi Erzsike, Bartók Erzsike, Forgó Luczika, Faragó Mariska, Fehér Rózsika, Fülöp Mariska és Jusztika, Fekete Rozika,

Gálfi Mariska, Gyeorgyádes Juliska, Hubert Matldka, Kádár Rózsika, Kádár Terike, Kacsinta Emike, Nagy Boriska (Kécskeröl), Oláh Annuska, Patyi Mariska, Pintér Juliska, Szepesi Boriska, Varga Olga és Annuska.

Közgazdaság.

Szöllőmetszés.

E lapok utóbbi számában a szöllőtalaj javításról értekeztem, most már szabadjon a t. szerkesztő és olvasó becses engedelmével a szőlőmetszésről beszélnem, mint amely munkalat egyik tényezője annak, hogy miként és minő mennyiségben szüretel a szőlőbirtokos.

Itt is csak azt kell hangsúlyoznom, a mit ama szőlőtalaj-javításnál állítottam, hogy lejárt azon idő, midőn a szőlőgazda elmondhatta azt, hogy apáink is így szokták. Tekintetbe kell itt venni a szőlőgazdának, hogy a talaj termelő erejéből végre is kifogy, ha csak azt időnkint nem javítja a szőlőgazda és javítja pedig észszerűleg, mint arról előbbeni cikkemben kimerítőleg értekeztem.

Hogy tehát — mint régebben a szőlők fiatal korában — simára lemetszük a tőkét, ekkor nem lesz borunk soha, ha csak az áldást adó Uristen különösen nem kedvez, minthogy manapság már szükséges — mint a napi s évi példák mutatják — hogy észszerűleg járjunk el a szőlőművelésnél, s a mit lehet, csikarjunk ki a szőlőtőkéből, hogy a magas 3 frt 35 kr., esetleg 6 frt 35 krt mint fogyasztási adót is megfizethessük, és a szőlő adóját mint földadót, s a fogyasztási adót is megfizethessük, jó árban néhány hektó bort is eladhassunk.

Közleg az idő, midőn főleg a korai kímunkáltatás után a metszés következik, minthogy rendszeren a munkáltatás, illetve a nyitás után általában majdnem a metszést is beszokták végezni, bár ez nem mindig vezet célhoz, mint ezt a múlt év is megmutatta, hogy nem helyes gondolkodás ez, minthogy az alsó szemek el voltak pusztulva, tehát fölül kellett keresni a termést, s a metszést el kelle halasztani akkorra, mikor a termés megmutatta magát s ehhez kelle az okos embernek alkalmazkodnia.

Normális állapotban, mint az idén is mutatkoznak a szőlőszemek, melyek részint a föld által, részint a hó által letakarva jónak mutatkoznak; tehát rendszeresen történhetik a metszés, vagyis kellő időben a kinyitás után.

Miként kell hát metszeni? — ez a főkérdés? — hogy a szőlő haszonnal munkáltattassék! Itt ismét idéznem kell a fönt jelzett állítás, — hogy apáink is így szokták — meg nem állhatását a mai korban.

És — mint már pár év előtt meg is irtam egyik hetilapban — nem sajnáltam sem anyagi költséget, sem fáradságot, s elutaztam a Miklós-féle állami szőlőtelepre s a mit igénytelen fölfogásom szerint tanulmányozhattam, tanulmányoztam ott s főleg a szőlőmetszés minőségét óhajtottam elsajátítani mind a természetben, mind pedig a minta s tanulmányra szánt holt tőkék, illetve szőlőtőkék mikénti metszése tárgyában.

Hogy azonban a szőlőtőkét nem egyenlően kell metszeni, azt már minden gyakorlott szőlész tudja, de az általános szabály mégis az, hogy kifejlett szőlőtőkön két

csap, illetve szálás hagyatik és pedig az egyik nagyobb, a másik kisebb. A nagyobbik lehet 12—15 centiméter s így majdnem féllábnyi; a másik ennek mintegy felényi magasságu.

Azonban — ha leheiseges — fő gond fordittassék ezen metszésnél arra, hogy a meghagyott csapok általellenben legyenek alkalmazva egymással s pedig két szükségleti szempontot tekintve, tudniillik, hogy így a távolabb eső szőlővesszők kifejlődésére a termésnek szabadabb tért nyerjenek; másrészt pedig azért, hogy két szál vessző lévén a tőn, tehát a termés teher alatt el ne düljön az egész tőke, minthogy ha egy szál hagyatik meg a tőkén, az könnyen eldőlhet és sok dolgot és figyelmet igényel a szőlőtermelőtől.

Hogy mint főntebb említém, ezen metszésmodor minden szőlőfajra nem alkalmaztathatik, az már régi szőlőművész tapasztalatomon nyugszik, minthogy a fekete, vagy kesely-kadarka szőlőnél a főntebb irt metszési modor haszonnal nem alkalmazható, mert ezeknél alig két-három szem hagyandó meg, míg ellenben a fehér fajoknál általában a főntirt metszés vezet célhoz.

Lehet aztán általában nemesak hosszú csapokat hagyni különösen a rizlingnél, a saszlánál, a bajor fajta szőlőknél stb., hanem tanácsos egész szálásokat meghagyni s nem kell fölük sajnálni a karózást, ha az Isten áldást ad rajtuk.

A lugasoknál általános tapasztalatom az Csongrádon, hogy a metszés az ehhez értők által helyesen kezeltek, minthogy a régi úgy nevezett cservesszők lemetszetnek, s az új hajtások hagyatnak meg; de ezeknek a lugas léczekre, vagy sodronyokra felkötözése igen helytelen, minthogy erre is azt szokták mondani a maradiak, hogy apáink is így szokták, tehát ne legyünk mi okosabbak ezeknél!... Tisztelet az ősöknek, de nem volt még akkor sem villany által vezetett távirtdánk sem vasutunk s ezt bizony nem ösapánkcselakedték meg.

Valóban sajnálattal kell sokszor látnom azt, hogy az egyenesen, illetve a lugas tám felső léczeihez kötöztetik a lugasra szánt szőlővessző, már pedig ennek több káros hatása van a termelésre nézve, ilyenek: hogy ha a szőlővessző a tetején hozza a gyümölcsöt, amint pedig ott szokta hozni, ezt midőn már a hajtás egy vagy két arasznyi, az első forgószél, vagy más erősebb légáramzat lecsavarja, tehát helytelen ezen munkálat. Továbbá, hogy némely helyen igen sürü a meghagyott vessző, s így egy helyre csoportosul a szőlő s nem fejlődhet rendszeresen. Az elemi csapásnak, teszem a jégverésnek is inkább ki van téve minden védelem nélkül.

Hogyan kell hát a lugasvesszőket felkötözni?

Karikára! A szőlővesszőket tehát meghajlítva a középső léczhez kell két helyen minden vesszőt megkötni. Így aztán a hajtások nem a tetején jönnek elő a vesszőből, hanem a közepén a lugas léczezésnek, mely hajtások aztán a felső léczhez, vagy sodronyhoz köttetnek.

Meg kell itt jegyezmem, hogy ha aczél (távirda sodrony), vagy vas sodrony alkalmaztatik lécz helyett, a szőlővesszők ehhez akként köttessenek, hogy akár az erős vesszők, akár a gyenge hajtások a szél mozgatója által el ne metszessenek, tehát a kötelék (legjobb kukoricza haj) 8-as alakban alkalmaztassék s több figyelem fordittassék ezen kötözésre, mint a közönségesre, de ki is fizeti ez magát.

Hányszor lón igénytelenségem lugasa — ne mondjam — irigység tárgya gazdag termésénél fogva, pedig ez az elmondott modor szerint van kezelve.

Néhányan már elfogadták ezen kezelési modoromat, s nem is fognak többé ettől eltérni.

Mikor először látták ezen műveletet az utonjárók, még azt is mondták, hogy (Isten bocsá!) meg b... lt az öreg, de midőn látták, hogy a mult évben egy 50—60 ölnyi így kezelt lugasról öt akó rizlingi bort szüreteltem, kezdettek gondolkozóba esni a fölött, hogy tán mégis helyes e művelet.

Én senkire ráerőszakolni nem akarom azon műveletek minőségét, melyeket itt ajánlottam! Cselekedjék kiki az ő nézete szerint, ha az neki jó és nem akar okulni, neki úgy is jó; én csak egy kis gondolkozásra akartam itt tért nyitni s okos ember megfontolva s helyesen cselekszik akkor, ha a más ember vélelmét is meghallgatva, okul.

Senex.

C S A R N O K.

T É L E L E J É N.

Borzong a völgy, az erdő

Fázik, lombtalan;

A fás vidék megduzzad

Rémes álmban,

Remeg székelykezük a

Meztelen mező

Rá-rá kacsint a léha

Nap, ez őszülő.

A táj keserű hűtlen

Kedvesét, az ősz,

S lemondás, zárdaszűzként

Fehér fátyolt ölt.

Hoi harmat csillogott, most

Dérnek gyöngyei;

Mint tört színben az emlék

Kövült könnyei.

Meg meg töri az ár a

Jégülincseket —

Egy kettőt hőmpölyög még a

Hullám s megmered.

Mért zajlasz szivem? mit

Nyerhetsz, oly kevés:

Dobogsz egy kettőt

S im itt a végső számadás.

*Felolvasás márcz. 19-én 1893.

Tisztelt közönség!

Igazán meg vagyok hatva és csaknem zavarban vagyok, midőn elfoglalom helyemet, hogy felolvasást tartsak a ma ünnepe nap jelentőségéről. Életemben most tartok legelőször felolvasást s midőn e célra a legalkalmasabb tárgyat óhajtanám a tisztelt közönség élvezetére kiválasztani, a sok szép és hasznos közül alig tudom melyiket válasszam?

Ugy érzem magamat, mint a „Budapesti Hírlap” jeles munkatársa, Szípusz ur, kit a farsangon Nagy-Károlyba hívtak meg valami jótékony célú estélyre felolvasást tartani, hanem hát szegény Szípusz soha életében nem volt Nagy-Károlyban, viszonyait, társadalmi életét meg épen nem ismerem, csupán annyit olvasott róla a hírlapokban, hogy onnét a mult évben Szatmár vármegye székhelyét Szatmárra akarták átvinni, a minek azonban gróf Károlyi Pista befolyása, kiből mellesleg mondva, úgy látszik, már soha sem lesz István, szinte utját

* Közkívánatra közöljük ifj. Szilber János — maig is közbeszéd tárgyát képező — felolvasását.

Szerk.

állotta Ismerősei pedig, kikhez fölvilágosításért folyamodott, még annyit se tudtak Nagy-Károlyról, mint ő, de mert az elvált felolvasást becsületbeli dolog volt mégis megtartani, épen az anyag megválasztásából tartott egy olyan csinos és élénk felolvasást, mely a hallgató közönséget mindvégig derült hangulatban tartotta.

Nekem azonban a tisztelt közönséggel szemben nehezebb a helyzetem, mint Szípusz volt Nagy-Károlyban, mert nem menthetem magam avval, hogy nem ismerem városunk viszonyait. Nagyon is ismerem, hanem sajnos, nem lehet, mert nem szabad vele dicsekednem, amennyiben az ildom tiltja, hogy ily hazafias ünnepeken épen sebeinkkel dicsekedjünk.

Arra meg már tisztelt közönség öreg vagyok, hogy a hevülékeny ifjúkor szerelmi kalandjaival s egyéb mókás dolgaival akarjam a tisztelt közönséget mulattatni. Költészettel, teszem csibe, vagy libaköltészettel foglalkozni szintén nem volna méltó tárgy a mai nap emelkedett hangulatához.

Megmaradok tehát az ünnepeket nap jelentősége mellett s ha a tisztelt közönség szives figyelmével megajándékozni kegyeskedik, szabadságharcunk fényes napjaiból mondok el olyan apróságokat, melyeket a történelem, legalább egy részben elfelejtett az utókor számára lapjain megörökíteni.

Igaz, hogy tulajdonkép e percben nem engem illetve jogosan a dícsőség, hogy jólroszul összeférczelt apróságaimmal a tisztelt közönséget szórakoztassam, amennyiben egy tudós tanár úr vállalkozott a mai est méltó megörökítésére, ki azonban bölcs módjára szándékát megváltoztatva, a felolvasástól elállott.

De ha már a tizenkettedik órában nekem jutott e megtisztelő szerencse, előadásomat méltóztassanak oly kegyesen venni, mintha csekélységem volna ama tudós professzor.

Tagadhatlanul igaz, hogy az 1848—49-iki események, mikor a nemzet fegyvert fogott veszélyeztetett alkotmányának és szabadságának védelmére, legfényesebb és örökboosú lapjai maradtak a késő időkig történelmünknek, mikor egy parányi nemzet, mint aminő mi vagyunk, itt a Duna-Tisza táján, beékelve tót, oláh, rác, horvát és német nemzetiségek közé kik mindannyian a magyar bukásában látják boldogulásuk alapját, észre veszi, hogy elmaradt a haladó kortól, hogy nemzeti létét és hazáját csak vérrel szerzett alkotmányának czélszerű fejlesztése által lehet csak unokái részére biztosítani. Gróf Széchenyi István és Kossuth Lajos ragyogó lángelméinek kalauzálása mellett azon biztos tudattal lépett 1849-ben a haladás ösvényére, hogy lázas buzgalommal kiépíti mindazt, mi elkerülhetlenül szükséges az életképes állami alakuláshoz.

Csak hogy másképp végezték el Bécsben, mint a hogy hazánk nagy fiai a 48-iki törvények megalkotása által a nemzet jövőjét képzelték A titkos udvari párt, melynek Ferencz-Károly főherczeg felesége Zsófi asszony volt a feje, aggódó féltékenységgel látta a nemzet kezében a honvédelem és pénzügyek kezelését, valamint az önálló külügyi képviseltetést, melyek sarkalatos biztosítékait képezik a nemzet szabad cselekvéseinek s titkos tanácsuk korán elhatározta, hogy elhervasztja a nemzet ezen reményeit s teljes ópságában állítja vissza az abszolutizmust, mely nem ismer magyar alkotmányt.

Legelőször 48 ban Jellasics horvát tábornokot uszította az udvari párt a nemzetre vélvén, hogy egymaga is elég lesz a készületlen nemzet leverésére, ki azonban Fehérmegyében, túl a Dunán, a moóri csatában megveretvén egy oldalmozdulattal pártogóinak szárnya alá Bécsbe menekült, mert azt tartotta, hogy székelyen ugyan a futás, de hasznos.

Azonközben István főherczeg a mostani honvéd főparancsnok, József főherczegnek bátyját, a nádori méltóságáról a folytonos vekszák által lemondatták, hogy így a nemzet jogos önvédelmétől a törvényesség minden látszatát elvegyék. Majd Windischgrätz császári tábornokot küldötték az or-

Negyedik évfolyam.

szágra a nemzet leverésére s 1848. decz. 2-án a törvényes uralkodót V. Ferdinánd királyt, ki esküt tett a nemzet alkotmányára, hogy titkos műveikben őket az eskü szentsége ne feszélyezze, eddig ismeretlen körülménye közt trónjáról lemondatták s unokaöccsét, az alig 18 éves I-só Ferencz József főherceget, mostani dicső királyunkat ültették korona nélkül a trónra. Mind ez eléggé felvilágosította a nemzetet jövő sorsa felől s mert a gróf Bathányi alatt alakult első felelős miniszterium az események nyomása alatt lemondott, a Kossuth által alakított felelős miniszterium vette kezébe az ország kormányzatát és szervezte a nemzeti önvédelem nagy művét.

A szerencse kezdetben nem igen kedvezett a szabadságharcnak, melylyel a nemzet Kossuth lánglelkének hatalma alatt alkotmányának megvédéséhez látott. S 1849. tavaszán, mikor Windischgrätz császári tábornok azon hitben, hogy a kápolnai csatában megsemmisítette a nemzet erejét, oly értelmű jelentést küldött Bécsbe, hogy teljesen le van verve a forradalom, a császári párt elérkezettnek látta az időt, hogy a magyar alkotmányt hatályon kívül helyezze és Magyarországot beolvassza az osztrák császárságba.

Hanem a tulajdonképi szabadságharc még csak ezután kezdődött. A kápolnai csata Heves megyében tulajdonképp csak forduló pont volt, melytől fogva honvédeink győztesen haladtak elő egész Budavárának bevételeig.

Mikor ezen dicső harc 48-ban kitört, a váci papnövédek kiléptek, hogy a papi köntöst honvéd ruhával cseréljék föl; mert úgy tartották helyesnek, ha akkor, midőn hazájának védelmére az egész nemzet fegyvert fogott az önvédelem harcából ők is kivesszék a maguk osztályrészét. Mindössze 32-en léptek ki az intézetből s magukkal vitték az átellenben levő kegyes rendház növénydekeit is, de a szabadságharc leveretése után csak ketten tértek vissza közülök, a többi a csatateren maradt, vagy kibujdosott az országból.

A lelkesedés lángja azonban az ország határain kívül is elhatott, mert az apák és anyák aggódó leveleikben értesítették az ország határain kívül elhelyezett ezredeknél szolgáló fiakat, hogy idehaza nagy baj van, harcra áll az ország.

A magyar fiúk titkon olvasgatták a hazulról érkezett szomorú leveleket és tanakodtak; miként volna lehetséges hazajutni, hogy szolgálataikat az ország védelmére ajánlhassák fel. Eleinte kisebb-nagyobb lovas csapatok, később egész ezredek próbáltak szerencsét, hogy haza szökjenek az országba. Mások ellenben fogságba kerültek s ezeket rendszeren megtizedelte a német.

Egy ilyen alkalommal történt, hogy mikor egy magyar huszárezred Lengyelországból éjnek idején haza szökött, egy buta oláh legényt, a kinek semmi hasznát sem lehetett venni, nem költöztek fel elindulásukkor. Mikor reggel az oláh felébredt és hült helyét látta az egész ezrednek, raportra ment s a parancsnokságnak előadta: jelentem alásan, az éjjel az egész ezred megszökött! És a buta oláh rögtön hadnagygyá neveztek ki.

1849-ben Komárom és Pétervárad erőssége, a Duna e két kiváló pontja a magyarság kezében volt, a császári sereg ugyan ostrom alá vette Péterváradot, hanem sem mire se birt vele menni. Azt üzengette tehát a várbelieknek, hogy adják fel a várat, mert a forradalom már úgy is le van verve. A várbeliek azonban biztos hírt akartak szerezni a dologról s 12 huszárt küldöttek ki a várból, hogy biztos hírt hozzanak a felől, mi történik az országban?

Ezek szerencsésen át is hatoltak éjnek idején a császári táboron és Szabadkáiig nyomultak előre, itt tudták meg, hogy a császáriak mindenütt meghátráltak és a magyar sereg Budavárát ostromolja. Persze, mikor a pétervárad magyar sereg e hírt megkapta, esze ágában sem volt, hogy a várat a sógoroknak átadja.

Mikor pedig a magyar honvédek Pest környékén a császári sereget 49. tavaszán visszaszorították, Damjanich-honvéd tábornok ki származására nézve ugyan rác volt, de annyira magyar érzelmeket ápol, hogy mi-

kor szerbek megtámadták az ország déli részeit, többször mondogatta, bár minden szerbnek egy feje volna, hogy egy csapásra leüthetné, az isaszegi csataterén szép beszédet akart intézni a vezetése alatt levő táborhoz. De mikor kilovagolt az arcvonal elé, elfelejtette a betanult szép beszédet, azért röviden csak annyit mondott: fiúk, ott a német a völgyben — utánam! És a magyar sereg annyira föllelkesült Damjanichnak ezen megkapó szavain, hogy valóban a Damjanich szakasza döntötte el az isaszegi csatát a magyar fegyverek javára.

Talán ezek közül való volt azon öreg honvéd, kit Ő Felsége, látván mellén a több rendbeli medáliát, megkérdezte egy szemlealkalmával: Szeretnél-emég harcra menni fiam?

A német ellen — Felség — mindig szívesen, volt a honvéd természetes válasza. Jó, mondja a Felség, de hát más nemzet ellen? teszem a francia ellen?

Annak is a németjét válogatnám én Felség, felelte az öreg honvéd és a Felség nem intézett hozzá több kérdést.

49-ben, mikor a magyarság az isaszegi csata után hátába akart kerülni Vác városnál a pesti oldalon maradt német seregnek, Ujpestet a németek, Főthot pedig a magyarok tartották megszállva, Rákospalota község pedig olyan semleges terület volt, hogy oda a németek is, meg a magyarok is bejártak. Windischgrätz tábornokot egy hadosztályát felküldötte Vácra, hogy nyitva tartsa a visszavonuló császári sereg előtt Nagy-Maros felé az utat. Az alatt Görgei magyar főparancsnok egy hadosztályt mintegy két ezer emberrel Pest alatt hagyott, a többi pedig a Vácznál álló német sereg ellen vitte, míg Klapka honvéd tábornok Isaszegtől Pencz és Kosd községeken keresztül Vácra nyomult előre, hogy elzárja a németek elől a Bécs felé vivő utat s ha Klapkát a terv kivételében az olvadékos, sáros utak nem gátolják, bizonyosan fogságba jutott volna az egész német sereg.

Mig így a honvédség előkészítette az első váci csatát, melyben a parancsnokló császári vezér Götz tábornok is megöletette Windischgrätz fővezér a Pest alatt álló magyarság erejét igyekezett kipuhatolni. De kémszemléi nem vezettek kellő eredményre, mert a magyarság rettentő ágyuzást vitt ugyan végbe, de sánczai mögül nem jött elő soha és Windischgrätz azt hitte, hogy a honvéd sereg zömével áll szemben, s csak mikor a váci csata elveszett, vette észre, hogy mily rutul be van csapva, a mennyiben az ő 50 ezer emberével szemben csupán csak két ezer honvéd puskázott és ágyuzott, a honvédség zöme pedig az alatt Vácznál porolta ki a németek bugyogóját, úgy hogy Windischgrätznek alig maradt ideje, hogy a lánchídon a budai oldalra vigye csapatját, nehogy a magyarság a Dunán átkelvé az ő visszavonulási útját is elrekesse. A Pest körüli portyázás alatt történt, hogy Ujpestről 25 vasas német jött át Rákospalotára s egyenesen Főthot tartottak. A nép rosszat sejtett, és figyelemmel kísért minden mozdulatukat. Alig fél óra múlva nagy porfelhő kerekedett a főthi országúton s mint a szélvész gyorsan közeledett Rákospalota felé. A vasas németek voltak, kiket két magyar huszár üldözött. A két huszár aztán megállott egy korcsma előtt Rákospalota főutcáján s egyikük mind a két ló kantárszárát megfogván a másik egy kis italfélért ment be a korcsmába. A németek pedig ez alatt sor falat állottak az utca végén, de a huszárokat nem merték bántani. Mikor aztán a két huszár a borozást elvégezte, ököllet megfenyegette a németeket és szép lassan vissza mentek Főthra, a németek pedig Ujpestre.

Másnap azonban a németek megint Rákospalotán voltak s egy őrmester három köztívettel elment fölkeresni a papot, kit minden szó nélkül fegyver közé fogtak és bekísérték a község házára. Ott aztán becsukták egy üres szobába és egy németet feltűzött szuronnal őrnek állítottak az ajtóba. El nem tudta képzelni a szegény káplán, hogy mit jelent az a különös elbánás?

Az őrmester a két köztívető elátározván, kis idő múlva szintén szurony közt megjöttek a gyógyszerészhez, azt is becsukták a paphoz. Még kétszer mentek így el a katonák, s mindannyiszor egy egy előkelő

polgárt hoztak magukkal s azokat is a paphoz meg a gyógyszerészhez rekesztették.

A halálra ijedt emberek legalább is azt hitték, hogy főbe lövik őket, de hogy miért? azt el sem bírták képzelni. Abban az időben ugyanis nagyon könnyen ment a főbe lövés. Így lőték főbe Pestmegyében a szecsői plebánost a magyar katonák azért, mert a németek korábban járván a községben, megitták a pap borát s mikor a magyarok jöttek, azoknak már nem tudott mit adni. Hasonlóképp a kókai plebánost is, kinek két honvéd tiszt volt a vendége s ezekkel vacsora közben diskurálván, azt találta mondani, hogy el van hibázva a magyar ügy s ezért nagy pénteken hajnalban a szecsői szökök alatt levő magyar táborban mindkettőjüket agyonlőtték, mert egy ember életét akkor nagyon kevésre becsülték.

A mi foglyaink is azt hitték tehát, hogy legalább is e féle sors várakozik reájuk. Velük azonban egészen más történt.

Mikor mind együtt voltak, az őrmester egy német nyelvű rendeletet olvasott fel előttük, hogy adjanak róla számot: hová lett a bíró meg a jegyző? s mert csak a pap tudott egy keveset németül, ez aztán megmagyarázta, hogy azok bizony megszöktek, mert nem bírták előteremteni a szénát, meg az abot, miket a sógorok rekviálásképpen a községre kivetettek. Miután pedig ezen nyilatkozatot jegyzőkönyvbe foglalták, szabadon bocsájtották a foglyokat.

Ez időtájt valóban nehéz helyzetben voltak az egyes községek papjai és előljárói, mert a magyartól, némettől a legellentétebb parancsokat kapták, hogy hirdessék ki a nép előtt. Félegyházán akkor az öreg Müller Mihály volt a plebános, a ki maga nem igen merete kihirdetni az e fajta parancsokat, de káplánjai sem vállalkoztak rá, mert el sem gondolhatták, hogy hol és mikor keveredhetnek bajba miatta. Hanem a káplánok egyike, Szücs Pista igen szókimondó természetű levén, mindig elvállalta a rendeletek kihirdetést még pedig úgy, hogy előbb felolvasta a szöveket a magyar, azután a német kormány rendeleteit és a népre bizta, hogy válogassa ki belőle mindeki azt, a mit meg akar tartani.

Mikor a nagy szaladás volt 49-ben, mert a honvédség a bánágból kivonult, hogy a Szolnok felé előnyomuló Windischgrätz császári tábornokot feltartóztassa útjában, a délvidéki magyarság menekülni volt kénytelen a rácok boszujára elől, a rácok Uj-Szegedre is betörték és kifosztották a várost.

A magyar parancsnokság azonban legott mozgosította ellenük Szegedről a honvédséget és nemzetőröket, még pedig úgy, hogy a nemzetőrök a felső városnál tüntessenek a rácok ellen s alatt a honvédek a boszorkány szigetnél verjenek hidat a jégen, melyet a víz már annyira fölemelt, hogy a partoktól nem lehetett hid nélkül rá lépni.

A támadási terv egészen jól sikerült, mert a garázda rácok azt hitték, hogy a meggyengült jégen már nem kelhet át a honvédség s teljes biztonságba érezték magukat Ujszegeden. Csak akkor vették észre a veszedelmet, mikor a boszorkány szigetnél átkelt honvédség elzárta előlük Szőreg felé a visszavonulási utat. A betörők természetesen ott veszték mind Ujszegeden. Egy jó lovu rác mégis megkísérelte a futást Azonban az utca végén három honvéd célzott rá s a következő perczen lefordult a rác lováról a tarisznyájában levő koppasztott tyukkal együtt, melyet valahol Ujszegeden rabolt.

Ebből a mozgalmas időkből Csongrádnak is kijutott a maga osztályrésze, a mennyiben 49-ik év nyarán Hajnau, ki Félegyházától Szentés, Vásárhely és Makón keresztül hátába akart kerülni a magyar seregnek, a miért ellenállás szervezett, rakétákkal négy helyen gyújtotta fel a várost, mely végig éghetett volna, a mennyiben a lakosság az ellenség elől a tuláti nagy rétbé menekült, szerencsére azonban a szél csendben csupán csak a felgyújtott négy ház égett el, a többi pedig épségben megmaradt.

Mi tehát, kik a közszabadság áldásait élvezzük, emlékezzünk meg kegyelettel azokról, kik ama mozgalmas időkben a szabadságért küzdöttek, vérzettek és haltak meg. Jeltelen sírokban nyugosznak számosan az

ismeretlen hősök, kő, vagy oszlop nem örökítette meg emléküket, de legalább a honfui kegyelet emlékét őrizzük meg szívünkben irántuk.

És ezzel tisztelt közönség be is fejezem futólagos felolvasásomat, s ha talán nem elégitette volna ki jogos várakozásukat, szolgáljon mentességemül, hogy a nagy eseményekről e rövid vázlatban lehetetlenség lévén összefüggő képet alkotni, csak a lehalló leveleket szedegettem össze, hogy azokat a magyar szabadság emlékére a honfui kegyelet koszorujába illeszsem. És ha csak egyetlen honfi szív is megilletődött mozaikszertű felolvasásom alatt a hazaszeretet melegségétől, kitűzött célomat reményen fölül elértem.

Vasuti menetrend.

Budapest—félegyház—csongrádi vonal.

Budapest—Csongrád.

Budapestről indul 8 óra 25 percz reggel, 12 óra 52 percz délután, 2 óra 35 percz délután.

Félegyházra érkezik 12 óra 8 percz délután, 4 óra 46 percz délután, 4 óra 56 percz délután.

Félegyháza—szegedi vonal.

Félegyháza—Szeged.

Félegyházáról indul (Pusztá-Péteri, Kistelek, Szatymaz, Dorozsma felé) 12 óra 18 percz délután 5 óra 02 percz délután.

Szegedre érkezik 1 óra 46 percz délután 6 óra 7 percz este.

Szeged—Félegyháza.

Szegedről indul (Dorozsma, Szatymaz, Kistelek Pusztá-Péteri felé) 9 óra 58 percz délelőtt, 3 óra 05 percz délután.

Félegyházára érkezik 10 óra 59 percz délelőtt, 4 óra 42 percz délután.

Félegyházáról indul 12 óra 35 percz délután, 5 óra 20 percz délután.

Csongrádra érkezik 1 óra 38 percz délután, 6 óra 20 percz este.

Csongrád—Budapest.

Csongrádról indul 9 óra 15 percz délelőtt, 3 óra délután.

Félegyházára érkezik 10 óra 18 percz délelőtt 4 óra 03 percz délután.

Félegyházáról indul 11 óra 01 percz délelőtt, 4 óra 57 percz délután.

Budapestre érkezik 1 óra 20 percz délután, 6 óra 50 percz este.

KNUTH KÁROLY

műszaki irodája és gyára.

Budapest, VII ker. Szövetség-utca 13 sz.

Elvállal és berendez:

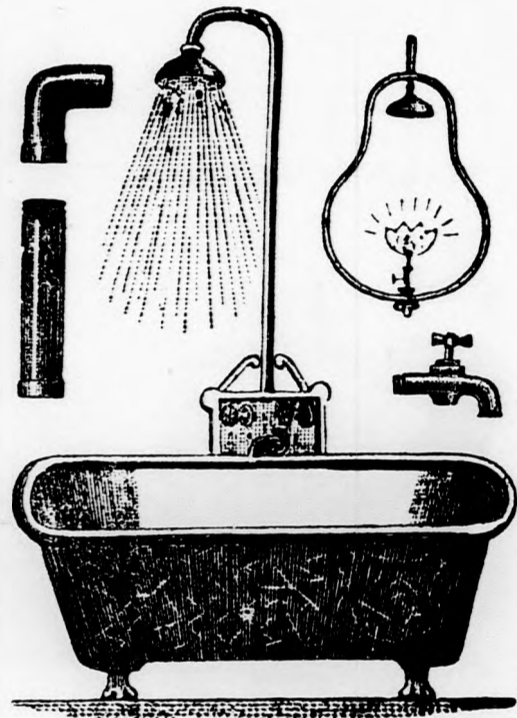
Légszesz és vízvezetékeket.

Szivattyúkat minden célra, vizszállító kasokat.

Szivattyú telepeket járgány, légszesz-gőz-és vízmotor hajtással.

Városok, gyárak, kastélyok, lakóházak stb. vízzel való ellátását.

Minden rendű központi fűtéseket, állami nyilvános és magán épületek részére.

Szellőztetéseket.

Gőz, köd és zuhany fürdőket.

Szárítókat, bármily célra.

Legjobb rendszerű closteteket.

Vas és kőgyag cső csatornázásokat.

Gőzfürdő és gőz mosókonyhákat.

Szűrő és fertőtlenítőket.

Természetes légszesztelepeket.

Kőszén és olaj gázgyárakat.

KŐGYAG CSÖVEK NAGY VÁLASZTÉKBAN RAKTÁRON.

Berendezett telepekről a legjobb elismerések.

Költségvetéseket készséggel készít.

2-52

Aranyka-mentes tiszta

LUCZERNA MAG

kapható Cohn Jakab gabona kereskedőnél, Jurenák-

féle ház Szentesen.

SCHUNDA VENCZEL JÓZSEF

cs. és kir. udvari szabadalmazott

hangszergyár

Budapesen,

Gyár: IV. ker., Magyar-utca 26. szám.

Raktár: IV. ker., Magyar-utca 18. szám.

T. cz

Van szerencsém t. cz. értesíteni, hogy a napról-napra növekedő megrendeléseknek megfelelően és hogy a mellett tisztelt vevőim igényeit továbbra is minden irányban a legteljesebben kielégíthessem, gyáramat ismét nagyobbítottam és pedig olyképen, hogy a IV. ker., Magyar-utca 26. sz. a levő házamat egész terjedelmében gyári helyiségekké alakítottam át, a h. is ezentul kizárólag csakis műhelyeim lesznek. Ennélfogva raktáramat és eladási helyiséget ugyanacsak

IV. ker. Magyar-utczában levő 18. sz.

alatti házamha helyeztem át, a melyben ugy mindennemű hangszerekből, mint réz-fuvó-hangszerek, fa-fuvó-hangszerek, vonó-hangszerek, ütő-hangszerek és ezek alkatrészeiből dusan felszerelt raktárt tartok.

2-3

A magyar általános

köszénbánya-részv.-társulat

Budapest, V., bálvány-utca 8.

ajánlja a t. cz. gőzmalmoknak, szeszgyáraknak és egyéb iparvállalatoknak valamint cséplőgép tulajdonosoknak kitűnő minőségű

akna, koczka és darabos szenét

czenteri és királdi bányáiból

legjutányosabb áron,

egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.

2-6

Nyilvános köszönet.

T. üzletfeleink és barátaink az utóbbi időben irántunk való bizalmuknak és rokonszenvüknek oly számtalan és sokféle jelét adták, hogy indítatva érezzük magunkat ezekért leghálásabb köszönetünket nyilvánosan kifejezni. Kivaló örömünkre szolgál, hogy ez alkalommal ama megtisztelő elismerésről tehetünk említést, melyben a lent közölt okmány kiállítása által leghivatottabb oldalról részesülünk. — Kitünő tisztelettel gróf Esterházy Géza angalföldi Cognacgyár igazgató-ága Budapesten.

A magyar kir. műegyetem borászati laboratóriuma és dr. Neumann Zsigmond kir. kereskedelmi törvényszéki hites vegyész által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálat alapján az

Esterházy-Cognacot

betegjeinknél alkalmaztuk s azt sikeresen használva, mint kitünő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedő a legjobban ajánlhatjuk

Dr. Angyan Béla s. k. Dr. Bárón Jónás s. k.
egyetemi m. tanár, köz- egyetemi m. tanár, kórházi
kórházi főorvos. főorvos.

Dr. Réthy Károly s. k. Dr. Poor Imre s. k.
egyetemi ny. r. tanár. kir. tanácsos, ny. orvostanár

Dr. Réczey Imre s. k.
egyetemi ny. r. tanár.

Dr. Stiller Bertalan s. k. Dr. Tauffer Vilmos s. k.
egyetemi tanár. egyetemi ny. r. tanár

A fent mondottakat az általam közvetlen ismert négy csillagos jelzésű Esterházy cognacra elismerem.
27—30 Dr. Bakó Sándor s. k.
egyetemi m. tanár, kórházi rendelő orvos.

Figyelemre méltó.

Az állami magkisérő hivatal által bizonylattal ellátott luczerna és vörös lóheremag, valamint Bükövy muhar és angol perje. Valódi Ehrfurti, Oberndorfi és Manut takarmány répa magok, minőségért szavatol 32 éves tapasztalatom e téren. A legjntányosabb árért kapható

Bojniczer Jakabnál.

1-3

PESTI NAPLÓ

naponként kétszer megjelenő politikai napilap. A PESTI NAPLÓ a világon a legolcsóbb és Magyarországon a legértelmesebb napilap, megjelenik minden reggel legalább 16—24 oldal és dulatán 4—8 oldalnyi terjedelemben, fölívágvá és lapjai egymásba ragasztva.

A PESTI NAPLÓ főszerkesztője és kiadótulajdonosa:
ifj. Ábrányi Kornél orsz. gyűl. képv.

Felelős szerkesztője:
Barna Izidor.

A Pesti Napló szerkesztősége maga köré gyűjtötte az ország legjelesebb újságíróit.
A Pesti Napló bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frissek, eredetiek és a legmegbízhatóbb forrásokból erednek. Ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitünő szakírók szerkesztik. Bel- és külföldi tőzsde rovatát mindig legpontosabbak és legmegbízhatóbbak.
A Pesti Napló nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindig a legkiválóbb írók neveivel találkozhat az olvasó
Regényei és tárczái élénkek és érdekes olvasmányt nyújtanak.
A Pesti Napló minden vasárnap A gyermekszobának című rovatában Móka bácsi kedvelt meséit közli a gyermekek részére.

A PESTI NAPLÓ még márczius havában új és rendkívül érdekes regény közlését kezd meg, melynek addig megjelenő részeit az április 1-én belépő előfizetőknek megküldi utólag a kiadóhivatal.

A PESTI NAPLÓ husvétra rendkívül érdekes, diszes kiállítású és csinosan illusztrált könyvvel lepi meg előfizetőit.

Ezt a könyvet azok is megkapják, akik április hó elsején lépnek az előfizetők sorába.

Előfizetési feltételek:

A Pesti Napló reggeli kiadásának, mely az előző napon beérkezett összes híreket magában foglalja, tehát a teljes Pesti Napló-nak előfizetési ára Budapesten és a vidéken korán és pontosan házhoz juttatva, az esti lap küldése nélkül:

Egész évre 14 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.	Egész évre 18 frt — kr.	Negyed évre 4 frt 50 kr.
Fél évre 7 frt — kr.	Egy hónapra 1 frt 20 kr.	Fél évre 9 frt — kr.	Egy hónapra 1 frt 60 kr.

Naponként kétszer, reggei és esti kiadás külön-külön házhoz vagy postán küldve

Budapesten:

Egész évre 18 frt — kr.	Negyed évre 4 frt 50 kr.	Egész évre 20 frt — kr.	Negyed évre 5 frt — kr.
Fél évre 9 frt — kr.	Egy hónapra 1 frt 60 kr.	Fél évre 10 frt — kr.	Egy hónapra 1 frt 70 kr.

Vidéken:

A PESTI NAPLÓ esti lapjára külön is elfogad előfizetéseket úgy, hogy ha valaki más újságot járát és a megszokott újságtól megválni nem akar, az előfizethet a PESTI NAPLÓ esti lapjára, negyedévenként 2 frt 30 krért.

A PESTI NAPLÓ
kiadóhivatala.

Budapest, Ferenciek-tere, Bazárépület.

7-3